

การพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์
ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

**Developing the Potential of Creative Tourism Activities with Manohra
Culture, Thakhae Subdistrict, Mueang District,
Phatthalung Province**

จินตนา กลินันท์¹,

ชัชวาล ชุมรักษา², ชรรค์ชัย แซ่แต้³,

ศิลป์ชัย สุวรรณมณี⁴, พลากร คล้ายทอง⁵ และ วิลาลินี ธนพิทักษ์⁶

^{1,2,3,4,6}มหาวิทยาลัยทักษิณ ³มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Chintana Kasinant¹,

Chatchawan Chumkaksa², Kanchai Seatae³,

Sinchai Suwanamane⁴, Palagon Kaitong⁵ and Wilasinee Thanawitak⁶

^{1,2,3,4,6}Thaksin University ⁵Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Corresponding Author, E-mail: kchintana@tsu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ กลุ่มเป้าหมายได้จากการเข้าร่วมโครงการแบบอาสาสมัคร ประกอบด้วยกลุ่มผู้นำชุมชน ชาวชุมชนท่าแครวมจำนวน 35 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการศึกษาจากข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสัมภาษณ์ไม่เป็นทางการกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการอุปนัย และ 3) เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ กลุ่มเป้าหมายได้แก่นักท่องเที่ยวจำนวน 30 ได้มาโดยวิธีการอาสาสมัคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุมชนท่าแคมีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ได้จากในชุมชน โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวนี้สามารถทำได้จริงและไม่ขัดต่อความเชื่อกับวัฒนธรรมมโนราห์ในวงครุ กิจกรรมที่มีศักยภาพที่จะนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มี 3 กิจกรรมคือ กิจกรรมชมแหล่งเรียนรู้มโนราห์ท่าแค กิจกรรมหัตถ์รามโนราห์ และกิจกรรมร้อยลูกปัดมโนราห์ สถานที่ที่ใช้สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวมักมีการจัดกิจกรรมวัดท่าแคเป็นหลัก ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์มี 3 ประเด็นคือ การมีสิ่งอำนวยความสะดวก

* วันที่รับบทความ : 1 เมษายน 2567; วันที่แก้ไขบทความ 24 เมษายน 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 27 เมษายน 2567

ความสะดวก ทาง การ ท่องเที่ยว ภายในพื้นที่ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และการสนับสนุนจากเทศบาล ตำบลท่าแคและหน่วยงานด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

2. แนวทางการส่งเสริมศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ คือ ร่วมผลักดันยกระดับงานวัฒนธรรมโนราห์โรงครูท่าแคให้มีความยิ่งใหญ่ระดับประเทศเพื่อให้มีนักท่องเที่ยวจากต่างภูมิภาคเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่มากยิ่งขึ้น ควรมีกิจกรรมการท่องเที่ยวรองรับในพื้นที่เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ควรส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกในเรื่องเอกลักษณ์และคุณค่าวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรมีการใช้สื่อกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์รวมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อในรูปแบบที่หลากหลายและช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ

3. ผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ พบว่านักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$)

คำสำคัญ ศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์; วัฒนธรรมโนราห์; จังหวัดพัทลุง

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the potential for developing creative tourism activities with Manohra culture, Thakhae subdistrict, Mueang district, Phatthalung province, and 2) to study guidelines for developing the potential for creative tourism activities with Manohra culture. The target group can be obtained from volunteer participation in the project. Consisting of a group of community leaders 35 peoples in the Thakhae community. Data were collected by conducting a study from document data, in-depth interviews and informal interviews with relevant persons, and small group discussion with Thakhae community leaders, data were analyzed using an inductive method and 3) to study the results of organizing creative tourism activities with Manohra culture. The target group includes 30 tourists, it was obtained through volunteering by tourists who visited Wat Tha Khae. Statistics used in data analysis include mean and standard deviation.

The research results found that

1. The Thakhae community has the potential to carry out creative tourism activities with Manohar culture, which is an activity that tourists can learn from in the community. This tourism activity can be done and does not conflict with beliefs and manohra-rong-khru culture. The activities have the potential to be developed into creative tourism activities; 1) an activity to visit the manohra Thakhae learning center, 2) activities for learning to sing and dance manohra, 3) manohra bead-stringing activity. Places used for tourism activities usually organized Wat-Thakhae. Factors supporting the development of creative tourism activities with Manohar culture include 3 points; the presence of tourism facilities within the area; the participation of people in the community and support from Thakhae subdistrict municipality.

2. Guidelines for promoting the potential of creative tourism activities with Manohra culture are; to join in pushing to elevate the Manohra-rong-khru Thakhae cultural event to national greatness to attract more tourists from different regions to visit the area, there are secondary tourism activities in the area to promote tourism throughout the year, promote the cultivation of awareness of the uniqueness and value of local culture to students and local youth

and activity media should be used for public relations, including public relations through various forms of media and effective communication channels on a regular basis.

3.The results of organizing creative tourism activities with Manohra culture are at the most satisfactory level. ($\bar{X} = 4.53$)

Keywords: Potential of Creative Tourism Activities; Manohra culture; Phatthalung province

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญยิ่งต่อประเทศการเติบโตของอุตสาหกรรมนี้ เป็นผลให้เกิดการลงทุนสร้างเม็ดเงินในประเทศมากขึ้นนอกจากผลประโยชน์จะตกอยู่ภายในประเทศแล้วยังสามารถสร้างงานสร้างอาชีพอีกหลายแขนงก่อให้เกิดการกระจายงานกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นต่าง ๆ นับเป็นการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพัฒนาสังคมของประเทศไทยได้ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมการมีส่วนร่วมและจากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะ ของจุดหมายปลายทางของวันหยุดของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังหมายถึงการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์ของสถานที่ โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรมและมีโอกาสได้ใช้ชีวิตร่วมกันกับเจ้าของสถานที่ อีกทั้งยังเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชน และเอกลักษณ์ของสถานที่ ไม่ใช่กิจกรรมที่เน้นรายได้ของชุมชนแต่เป็นกิจกรรมที่เน้นคุณค่าของชุมชนเท่านั้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560 : 8)

"ถิ่นกำเนิดโนราดัง แดนหนังดี ที่นาสวย รวยใบพลู" คือ คำขวัญประจำตำบลท่าแค "ตำบลท่าแค" อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง มีชื่อเดิมชื่อว่า "ตำบลท่าแพ" ปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็นตำบลท่าแค โดยในสมัยโบราณ พ.ศ. 2460 สมัยนั้นที่ตั้งจังหวัดพัทลุง ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าแคมีสายลำคลองที่กว้างใหญ่เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งไหลมาจากเทือกเขาบรรทัด ผ่านลงมาเรื่อย ๆ จนถึงตำบลท่าแค ผ่านเลยลงไปถึงตำบลลำปำ จรดทะเลสาบ ณ พื้นที่แห่งนี้มี "โนราโรงครูวัดท่าแค" จังหวัดพัทลุง ที่ได้ชื่อว่าเป็นศูนย์รวมแห่งความศรัทธาของคนโนราบนดินแดนด้ามขวานที่น่าสนใจยิ่ง ทุกปีจะมีการจัดงานประเพณีวัฒนธรรมแห่งความเชื่อ ความศรัทธาของลูกหลานโนราห์ที่สืบทอดต่อกันมายาวนานหลายสิบปี งานพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ของคนใต้ที่ต้องอนุรักษ์ไปชั่วลูกชั่วหลาน ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ถูกบรรจุลงในปฏิทินการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติหลั่งไหลเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการเติบโตของเศรษฐกิจของคนในชุมชนท่าแคด้วยเช่นกัน (เทศบาลตำบลท่าแค : ออนไลน์)

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ชาวชุมชนท่าแค ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง ต่างได้ข้อสรุปที่ตรงกันว่าชุมชนท่าแคมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นอย่างดี และเพื่อเป็นขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ การพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุงจะเป็นกิจกรรมหลักที่ให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมโนราห์ท่าแค ซึ่งทุกปีจะมีการจัดกิจกรรม “โนราโรงครูวัดท่าแค” จังหวัดพัทลุง ชาวชุมชนท่าแคจะมีรายได้จากการจัดกิจกรรมนี้ และเพื่อเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมโนราห์ ตำบลท่าแค และให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความเป็นตัวตนดั้งเดิมอย่างลึกซึ้งผ่านการทำกิจกรรมร่วมกับคนในท้องถิ่น เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจการแสดงมโนราห์โรงครูวัดท่าแคมากยิ่งขึ้น นักท่องเที่ยวสามารถฝึกร้องโนรา ฝึกร้อยลูกปัด เป็นต้น

ด้วยมูลเหตุที่กล่าวมา คณะผู้วิจัยจึงได้มองเห็นโอกาสในการพัฒนาศักยภาพในการจัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ควบคู่ไปกับการที่นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ในรูปแบบใหม่ผ่านการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนที่เป็นเจ้าของวัฒนธรรมอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพในการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์
3. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศักยภาพในการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ โดยคณะผู้วิจัยดำเนินการ 1) ศึกษาความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมศึกษาโดยการวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชนจำนวน 3 คนโดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ด้านอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมศึกษาของพื้นที่ รวมถึงศึกษาบริบทพื้นที่ชุมชนท่าแค โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการ เพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ พื้นที่เป้าหมายได้แก่ พื้นที่หมู่ที่ 4 บ้านท่าแคประกอบด้วยกลุ่มบ้านท่าแค, บ้านหนองเพ็ง,บ้านใต้เลียบ รวมจำนวน 381 ครัวเรือน 2) จากนั้นจัดประชุมชี้แจงโครงการ จัดสนทนากลุ่มกับผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการและชาวชุมชนท่าแค และสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและชาวชุมชนท่าแค รวมจำนวน

35 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์ประกอบการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์” (3) สรุปผลการประชุมโครงการเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้างด้านอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมศึกษาของพื้นที่ และ 2) แบบสัมภาษณ์ประกอบการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ ที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านวัดประเมินผลจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสรุปแบบอุปนัยนำเสนอเป็นความเรียง

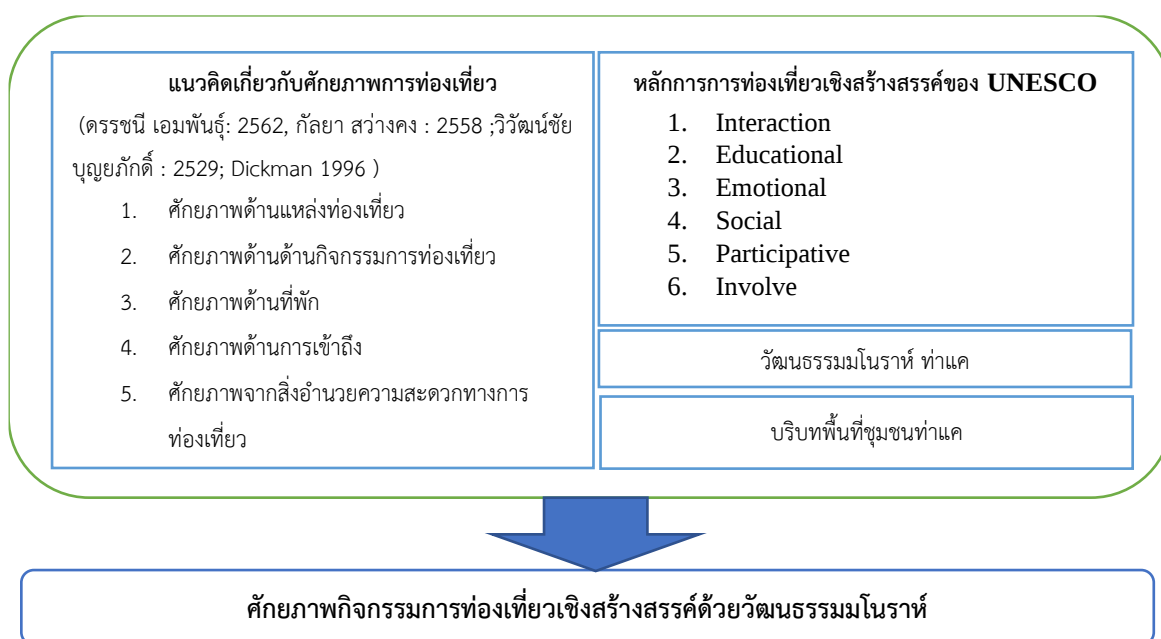
ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ โดยคณะผู้วิจัยดำเนินศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ โดยการวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชนจำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ด้านแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์

ระยะที่ 3 ประเมินผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง หลังจากที่คุณผู้วิจัยได้พบว่าพื้นที่ตำบลท่าแคมีศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ คณะผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ และได้ทดลองจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้มีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ โดยคณะผู้วิจัย 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ โดยใช้ข้อมูลบริบทเชิงพื้นที่ แนวคิดทฤษฎีสื่อประเภทกิจกรรม มโนราห์โรงครู แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงชุมชนเป็นฐานในการออกแบบ ร่วมกับใช้แนวคิด ADDIE Model มีขั้นตอนประกอบด้วย การวิเคราะห์ (analysis) การออกแบบ (design) การพัฒนา (development) การประยุกต์ใช้สื่อ (implement) การประเมิน (evaluation) 2) ดำเนินการออกแบบและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุงร่วมกับตัวแทนชาวชุมชนท่าแครวมทั้งหมดจำนวน 15 คนโดยวิธีการอาสาสมัคร 3) ตรวจสอบ /ปรับปรุง/ แก้ไข ร่างคู่มือการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง คณะผู้วิจัยกำหนดหลักเกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญคือมีประสบการณ์การทำงานด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านสื่อประชาสัมพันธ์ ด้านการวัดและประเมินผลที่มีประสบการณ์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม และจัดเวทีแลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็น ประชุมวิพากษ์ การประเมินความเหมาะสมของจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง หลังจากที่ได้คู่มือการจัดกิจกรรม

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์แล้ว คณะผู้วิจัย 4) ทดลองจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง กับกลุ่มเป้าหมายได้แก่ นักท่องเที่ยวจำนวน 30 คน ที่มาเที่ยวชมวันท่าแค ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม 2565 ได้มาโดยวิธีการอาสาสมัครของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่วัดท่าแค ให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบวัดความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง 5) สรุปการประเมินผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ และวิเคราะห์และสรุป ถอดบทเรียนเงื่อนไขปัจจัยเอื้อ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ ที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพคือ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพ คู่มือต่าง ๆ เพื่อกำหนดประเด็นการประเมิน 2) ยกร่างแบบวัดความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ โดยแบบประเมินคุณภาพ แบ่งออกเป็น 2 ตอน 3) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านวัดประเมินผลจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลผลความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ โดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย กำหนดการแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103) ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อยค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลางค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ดรชนิ เอมพันธุ์ (2562 : 15) กัลยา สว่างคง (2558 : 14) Dickman, S. (1996) เพื่อสร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยว และศึกษาหลักการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ UNESCO (2006 : 3) แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมโมราห์ท่าแค และบริบทชุมชนท่าแค โดยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโมราห์

คณะผู้วิจัยดำเนินการศึกษาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโมราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ครอบคลุมประเด็นการพัฒนา ศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโมราห์ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโมราห์ที่มีขั้นตอนอย่างไรบ้าง บุคคลที่ควรมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโมราห์ ประกอบด้วยใครบ้าง สื่อหรือกิจกรรมที่ชุมชนอยากใช้ในการติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง ประโยชน์ของดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโมราห์ พบว่า 1) ชุมชนท่าแคมี ศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโมราห์ ซึ่งวัดท่าแคแห่งนี้เป็น

แหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมโนราห์ท่าแค และเป็นแหล่งเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมโนราห์อันมีชื่อเสียงโด่งดังจนได้รับการขึ้นทะเบียนจากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ให้เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ สำหรับกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ได้จากในชุมชน สามารถทำได้จริง และไม่ขัดต่อความเชื่อของมโนราห์โรงครู ชุมชนมีกิจกรรมที่มีศักยภาพที่จะนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมชมแหล่งเรียนรู้โนราห์ท่าแค กิจกรรมหัตถ์รามโนราห์ กิจกรรมร้อยลูกปัดมโนราห์ โดยในแต่ละกิจกรรมจะมีปราชญ์ชุมชนถ่ายทอดเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับแต่ละกิจกรรมมีการแนะนำดูแลการปฏิบัติตนให้กับนักท่องเที่ยวเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมที่วัดท่าแค ในแต่ละกิจกรรมจะมีปราชญ์ชาวบ้านที่ให้ความรู้ หรือเป็นผู้นำทำกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น โนราเกรียงเดช โนราพรทิพย์ เป็นต้น สถานที่ที่ใช้สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยว มักมีการจัดกิจกรรมวัดท่าแคเป็นหลักซึ่งถือเป็นศูนย์เรียนรู้มโนราห์วัดท่าแค ปกติจะมีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำวัดท่าแคทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารกับนักท่องเที่ยว หากมีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นกลุ่มใหญ่จะใช้พื้นที่บริเวณวัดท่าแคเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรม แต่ถ้าเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กจะใช้พื้นที่บริเวณบ้านของมโนราห์เป็นสถานที่ในการทำกิจกรรม และเมื่อนักท่องเที่ยวเข้าศึกษาเรียนรู้ที่วัดท่าแคแล้วนักท่องเที่ยวจะได้รับหนังสือความเชื่อและพิธีกรรมโนราโรงครูวัดท่าแคคนละ 1 เล่ม ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุงมี 3 ประเด็นคือ 1) มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร และป้ายบอกสถานที่ 2) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน 3) การสนับสนุนจากเทศบาลตำบลท่าแคซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่และหน่วยงานด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัด เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดพัทลุง

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ จากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ พบว่าแนวทางการส่งเสริมศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ คือ 1) ร่วมผลักดันยกระดับงานวัฒนธรรมโนราห์โรงครูท่าแคให้มีความยิ่งใหญ่ระดับประเทศ เพื่อให้มีนักท่องเที่ยวจากต่างภูมิภาคเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่มากยิ่งขึ้น 2) ควรมีกิจกรรมการท่องเที่ยวรองในพื้นที่เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี นอกเหนือจากงานมโนราห์โรงครูท่าแคที่จัดอย่างยิ่งใหญ่เป็นประจำในช่วงเดือนพฤษภาคมของทุกปี 3) ควรส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกในเรื่องเอกลักษณ์และคุณค่าวัฒนธรรมท้องถิ่นให้กับนักเรียนและเยาวชนในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการยั่งยืนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ 4) ควรมีการใช้สื่อกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในชุมชน รวมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อในรูปแบบที่

หลากหลายและช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย

ตอนที่ 3 ผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์โดยใช้ข้อมูลบริบทเชิงพื้นที่ แนวคิดทฤษฎีสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์โนราห์โรงครู แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงชุมชนเป็นฐานในการออกแบบ และจากการออกแบบพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ท่าแคร่วมกับตัวแทนชาวชุมชนท่าแค พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถจัดทำได้ นักท่องเที่ยวสามารถลงมือปฏิบัติได้จริง ซึ่งไม่ขัดต่อความเชื่อและหลักของมโนราห์โรงครู โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ จำนวน 3 กิจกรรม ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่ด้วยตนเอง อาจไม่ได้ลงมือทำกิจกรรมครบทั้ง 3 กิจกรรม คือ **กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมชมแหล่งเรียนรู้โนราห์ท่าแค** เมื่อนักท่องเที่ยวมาถึงวัดท่าแค ให้นักท่องเที่ยวสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในวัดท่าแคตามลำดับ จากนั้นผู้ดำเนินกิจกรรมเล่าประวัติของตำบลท่าแค ประวัติพ่อขุนศรีศรिता ประวัติมโนราห์โรงครูท่าแค และนักท่องเที่ยวสามารถสแกนคิวอาร์โค้ดอธิบายเครื่องแต่งกายมโนราห์ หากนักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยตนเองก็สามารถสแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อดูลำดับการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในวัดท่าแคได้ด้วยตนเอง และสามารถเดินทางเยี่ยมชมบ้านมโนราห์ในพื้นที่ท่าแคได้ด้วยตนเอง โดยสแกนคิวอาร์โค้ดแนะนำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปตามเส้นทางท่องเที่ยวมโนราห์ในท่าแค **กิจกรรมที่ 2 “หัตถ์รามโนราห์”** ผู้ดำเนินกิจกรรมสาธิตท่ารำโนราห์ทั้ง 12 ท่ารำให้นักท่องเที่ยวได้ชม และให้นักท่องเที่ยวได้ทำตาม โดยนักท่องเที่ยวต้องแต่งกายในชุดที่เหมาะสมสำหรับการหัตถ์รามในท่าเบื้องต้น จากนั้นนักท่องเที่ยวได้ฝึกทำในท่าเบื้องต้น ผู้ดำเนินกิจกรรมแนะนำการรำในท่าที่ถูกต้อง รวมถึงอธิบายถึงการประยุกต์ใช้การหัตถ์รามเพื่อเป็นการออกกำลังกาย **กิจกรรมที่ 3 “ร้อยลูกปัดมโนราห์”** ผู้ดำเนินกิจกรรมพานักท่องเที่ยวชมแหล่งเรียนรู้ ร้อยลูกปัดมโนราห์ พร้อมอธิบายลักษณะของลูกปัด สีของลูกปัด เทคนิคการร้อยลูกปัด ยกตัวอย่างการร้อยลูกปัดห้อยพวงกุญแจ จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับร้อยลูกปัดมโนราห์ และมีตัวอย่างชิ้นงานที่ทำเสร็จแล้ว 3 -4 ลาย จากนั้นนักท่องเที่ยวร้อยลูกปัด ระหว่างนั้นผู้อธิบายให้คำแนะนำในการร้อย ผู้อธิบายตรวจสอบความแข็งแรงของพวงกุญแจลูกปัดที่นักท่องเที่ยวร้อย เมื่อเห็นว่า แข็งแรง สวยงาม ส่งมอบให้นักท่องเที่ยวกลับไปเป็นของที่ระลึก

รูปที่ 1 นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมโดยมีมีนราห์เกรียงเดช ขำณรงค์ เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์

รายการประเมินคุณภาพ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การจัดกิจกรรมในครั้งนี้มีประโยชน์ต่อท่าน	4.63	0.63	มากที่สุด
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	4.56	0.56	มากที่สุด
3. ท่านได้รับความรู้/ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรม	4.56	0.67	มากที่สุด
4. รูปแบบในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.46	0.57	มาก
5. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.46	0.63	มาก
6. วิธีการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.46	0.63	มาก
7. สถานที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.50	0.63	มากที่สุด

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ (ต่อ)

รายการประเมินคุณภาพ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
8. เจ้าหน้าที่สามารถให้ข้อมูลหรือตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดี	4.56	0.63	มากที่สุด
9. เจ้าหน้าที่มีความสุภาพ เป็นมิตร และเป็นกันเอง	4.56	0.63	มากที่สุด
10. ภาพรวมความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมครั้งนี้	4.60	0.57	มากที่สุด
รวม	4.53	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าภาพรวมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) และพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในแต่ละประเด็น 1. การจัดกิจกรรมในครั้งนี้มีประโยชน์ต่อท่าน ($\bar{X} = 4.63$) 2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.56$) 3. ท่านได้รับความรู้/ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 4.56$) 7. สถานที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.50$) 8. เจ้าหน้าที่สามารถให้ข้อมูลหรือตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.56$) และ 9. เจ้าหน้าที่มีความสุภาพ เป็นมิตรและเป็นกันเอง ($\bar{X} = 4.56$) และพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากในประเด็น 4. รูปแบบในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.46$) 5. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.46$) 6. วิธีการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.46$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลศึกษาศักยภาพในการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

คณะผู้วิจัยศึกษาบริบทและความต้องการของชุมชนท่าแคที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ โดยเริ่มจากการศึกษาพื้นที่ ศึกษาบริบทของชุมชน และจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูล และได้มีการสอบถามข้อมูลในเบื้องต้นกับนักวิจัยชุมชนพบว่าชุมชนท่าแคมีศักยภาพในการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ เป็นอย่างมาก โดยในทุก ๆ ปีจะมีกิจกรรมหลักให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมงานมโนราห์โรงครูวัดท่าแค ซึ่งมีการประชาสัมพันธ์งานมโนราห์โรงครูอย่างกว้างขวางและแพร่หลาย ชุมชนท่าแคมีกิจกรรมที่มีศักยภาพที่จะนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมชมแหล่งเรียนรู้มโนราห์ท่าแค กิจกรรมหัตถ์รามโนราห์ กิจกรรมร้อยลูกปัดมโนราห์ ทั้งนี้ในแต่ละกิจกรรมจะมีผู้เชี่ยวชาญหรือปราชญ์ชาวบ้านที่ให้ความรู้หรือเป็นผู้นำทำกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น มโนราห์เกรียงเดช มโนราห์พรทิพย์ เป็นต้น 2)สถานที่

ที่ใช้สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวมักมีการจัดกิจกรรมวัดทำแคเป็นหลัก ซึ่งถือเป็นศูนย์เรียนรู้มนร้าวัดทำแค ปกติจะมีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำวัดทำแค ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารกับนักท่องเที่ยว หากมีจำนวนนักท่องเที่ยว เข้ามาเป็นกลุ่มใหญ่จะใช้วัดทำแคเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรม แต่ถ้าเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กจะใช้บ้านของ มนร้าวัดทำแคเป็นสถานที่ในการทำกิจกรรม 3) ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วย วัฒนธรรมมนร้าวัดมี 3 ประเด็น คือ 1) มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร และป้ายบอกสถานที่ 2) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน 3) การสนับสนุนจากเทศบาลตำบลทำแค ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่และหน่วยงานด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัด เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดพัทลุง สอดคล้องกับงานวิจัยของนางลักษณ โพธิ์ไพจิตร (2561 : 4) ที่ได้ศึกษาศักยภาพกิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มชนไทยทรงดำที่อาศัยอยู่ในตำบลบ้านดอน อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีการสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมมาจากบรรพบุรุษผลการศึกษาพบว่าวัฒนธรรมที่สามารถนำมาพัฒนาเป็น กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้แก่ การย้อมผ้า การเรียนภาษาไทดำ และการเย็บลายดอก โดยนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อทั้ง 3 กิจกรรมในระดับมาก และผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าการจัด กิจกรรมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของกลุ่มชนไทยทรงดำ ตำบลบ้านดอน มี 4 ประการประกอบด้วยด้านผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรม ด้าน รูปแบบกิจกรรม ด้านสื่อการนำเสนอ และด้านสภาพแวดล้อม

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรม มนร้าวัด พบว่า แนวทางการส่งเสริมศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมนร้าวัด คือ 1) ร่วมผลักดันยกระดับงานวัฒนธรรมมนร้าวัดให้มีความยิ่งใหญ่ระดับประเทศ เพื่อให้มี นักท่องเที่ยวจากต่างภูมิภาคเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่มากยิ่งขึ้น 2) ควรมีกิจกรรมการท่องเที่ยวรองรับในพื้นที่เพื่อ ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี นอกเหนือจากงานมนร้าวัดที่จัดอย่างยิ่งใหญ่เป็นประจำ ในช่วงเดือนพฤษภาคมของทุกปี 3) ควรส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกในเรื่องเอกลักษณ์และคุณค่าวัฒนธรรม ท้องถิ่นให้กับนักเรียนและเยาวชนในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการยั่งยืนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วย วัฒนธรรมมนร้าวัด 4) ควรมีการใช้สื่อกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในชุมชน รวมทั้งควรมีการ ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อในรูปแบบที่หลากหลายและช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถ รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมนร้าวัดนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอติป จันทรสุรีย์ และ สุธาสันต์ สุทธิพิศาล (2563 : 141) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจัน จังหวัดสิงห์บุรี การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง

สร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่าผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บน ฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย ประกอบด้วย ทunes วัฒนธรรม ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะเฉพาะตัว และเทคโนโลยี โดยสามารถนำจุดแข็งในแต่ละ องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มาใช้พัฒนาต่อยอดให้เป็นส่วน สำคัญในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ด้านจุดอ่อนและอุปสรรคนั้น จะเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา เพื่อให้การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และด้านโอกาสจะเป็นส่วนช่วย ส่งเสริมการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจันให้เกิด ความยั่งยืนต่อไป ดังนั้นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการตลาดควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้พ่อค้า แม่ค้า ยังคงรักษาอัตลักษณ์ในช่วงยุคบางระจันอย่างต่อเนื่อง ควรให้ความสำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากสินค้าที่เป็นจุดเด่นของตลาด เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้กับพ่อค้า แม่ค้าและชุมชน คณะกรรมการตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจัน ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในการส่งเสริมการสร้างมูลค่าให้แก่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. ผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ ผลเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) สาเหตุที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ในระดับมากที่สุดอาจเนื่องมาจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ที่พัฒนาขึ้นนี้มีความน่าสนใจ การถ่ายทอดความรู้แบบมีเรื่องราวความเป็นมา (story) สามารถสร้างความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี และตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาที่วัดท่าแค ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มาในวัดท่าแคนี้มีความสนใจเฉพาะเรื่องโนราห์โรงครูเป็นทุนเดิม และเมื่อนักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ตรง (Direct or Purposeful Experiences) จากการท่องเที่ยวภายในแหล่งเรียนรู้วัดท่าแค และร่วมกิจกรรมหัตถ์โนราห์ อีกทั้งมีวิทยากรชั้นครู ได้แก่ มโนราห์เกรียงเดช และได้ให้หัตถ์โนราห์ นักท่องเที่ยวจึงรู้สึกพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ สอดคล้องกับหลักการแนวคิดของ Dale (1969 : 108) ที่กล่าวถึงประสบการณ์ตรงว่าสื่อการสอนประเภทประสบการณ์ตรงว่าเป็นสื่อการสอนที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด การสร้างประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนสามารถรับรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองจะทำให้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้รับรู้ก่อนให้เกิดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎากาญจน์ โตพิทักษ์ คุณอนันท์ นิรมล (2562 : 231) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ

จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ฯ เป็นสื่อเสมือนจริงใช้เทคโนโลยี AR (Augment Reality) แบบเต็มรูปแบบประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์แผนที่ท่องเที่ยวเขาปู่ และสื่อวีดิทัศน์ ใช้งานผ่าน HP reveal application โดยมีคุณสมบัติด้านความถูกต้องเหมาะสมเชิงเทคนิค และความเป็นไปได้ทางปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างมากถึงมาก และคุณสมบัติด้านการตอบสนองกับความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสหัส อินทรีย์ และคณะ (2566 : 649) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ผลการวิจัยพบว่าสภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่านอุทยานประวัติศาสตร์ การเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ เยี่ยมชมศาสนสถานที่สำคัญ การเลือกซื้อสินค้าในตลาดพื้นเมืองที่พัฒนาจากวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ การแต่งกายพื้นเมือง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อไหว้พระ ไหว้เทพเจ้าในศาลเจ้า หรือการไหว้ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อความเป็นสิริมงคล และผลการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พบว่ามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานระดับจังหวัด หน่วยงานระดับท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมรองของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่สามารถทำได้ตลอดทั้งปี
2. ควรมีการใช้สื่อกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในชุมชน รวมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อในรูปแบบที่หลากหลาย และช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
3. ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนในระบบและนอกระบบ และนักเรียนในพื้นที่ได้ทดลองใช้สื่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมเพื่อเป็นการขยายผลและเผยแพร่กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบสื่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว และสามารถเข้าถึงสื่อได้ง่ายและทั่วถึง
2. จำเป็นต้องมีการวิจัยและศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมโนราห์ โดยมุ่งเน้นนำเสนอผลิตภัณฑ์ชุมชนแต่ละชนิดอย่างละเอียดเพื่อประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวของชุมชน อันเป็นการส่งเสริมให้มีการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่นโดยตรง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยโครงการวิจัยเงินรายได้มหาวิทยาลัยทักษิณ กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยทักษิณประเภททุนพัฒนาแผนงานริเริ่มสำคัญ (Flagship) มหาวิทยาลัยทักษิณประจำปีงบประมาณ 2565

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). คู่มือการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2566. แหล่งที่มา: https://www.dot.go.th/storage/3_01_2562/JiIBmnsOzmzCAGf0M9h83hZ1RoJkUmlPFJA8 ITMG.pdf
- กฤษฎาภาณุจันท์ โตพิทักษ์ และ คุณอนันท์ นิรมล. (2562). การพัฒนาสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง. *วารสารครุพิบูล*. 6 (2), 231-246.
- เทศบาลตำบลท่าแค. (2554). ความเป็นมาของเทศบาลตำบลท่าแค. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา: <http://www.thakaecity.go.th/index.php>
- นงลักษณ์ โพธิ์ไพจิตร และคณะ. (2561). การพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: กรณีศึกษา กลุ่มชนไทยทรงดำ ตำบลบ้านดอน อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2566. แหล่งที่มา: https://tnrr.nriis.go.th/pdf_file/5d9c96080.pdf
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- สหภัต อินทรีย์, วรรณวีร์ บุญคุ้ม และนรินทร์ สังข์รักษา. (2566). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1. *Journal of Roi Kaensarn Academ*. 8 (10). 649-662.
- อชิป จันทรสุรีย์ และ สุดสันต์ สุทธิพิศาล. (2563). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจัน จังหวัดสิงห์บุรี. *ที่ทัศนวัฒนธรรม*. 19 (2), 141-162.
- Dickman, S. (1996). *Tourism: An Introductory Text*. Sydney: Hodder Education
- Dale , E. (1969). *Audiovisual Method in Teaching*. New York: The Dryden Press.